

Motion till Sveriges Arkitekters stämma 2014 –

Utredning och initiering av Rättviseutskott

Varför är det viktigt?

Sveriges Arkitekter skriver beskriver i introduktionen till sitt etiska program och sina etiska regler hur medlemmar inom Sveriges Arkitekter bör agera. Där står att läsa: *Arkitektens roll i samhällsbyggandet är viktig. Genom sitt arbete har arkitekten ett stort inflytande över ett samhällsbyggande som omfattar planering, byggande, anläggande och inredning. Byggnaders och anläggningars form, funktion och inbördes sammanhang, ger avgörande förutsättningar för god livsmiljö med trivsel och skönhetsvärden. Arkitektens arbete gäller ofta miljöförändringar som ska bestå under lång tid och som berör många människor.*

Vidare lyder Sveriges Arkitekters etiska program: *Arkitekten ska i sin yrkesutövning ständigt värna om och verka för god arkitektur och god planering av miljön. Detta förutsätter att arkitekten vidgar och fördjupar sina yrkeskunskaper och tillämpar såväl beprövad erfarenhet som forskningens resultat. Att hävda och tillvarata långsiktiga och allmänna intressen samt verka för god totalekonomi ska vara vägledande i arkitektens arbete.*

Arkitekten ska förena sin strävan att väl genomföra sitt åtagande inom ramen för sin anställning eller sitt uppdrag med helhetssyn, hänsyn mot tredje man och respekt för människors skiftande värderingar, natur- och kulturvärden, tradition och förnyelsebehov.

Arkitekten bör i sin yrkesverksamhet endast medverka i sammanhang där villkoren möjliggör ett resultat av god kvalitet.

Enligt Nationalencyklopedin avser etik den teoretiska reflektionen över moralen och dess grund. I Sveriges Arkitekters etiska program och etiska regler påvisas alltså att Sveriges Arkitekters medlemmar har stort inflytande i samhällsbyggandet men det saknas dock en teoretisk reflektion och ett normkritiskt perspektiv. Detta riskerar medföra att dagens normer reproduceras genom de strukturer som Sveriges Arkitekters medlemmar skapar genom sin yrkesutövning.

2012 skickade Saco ut ett frågeformulär som behandlade jämställdhet inom Saco-förbunden. På detta svarade 14 av 22 organisationer varav Sveriges Arkitekter var ett av de 8 förbund som inte svarade. Detta indikerar att Sveriges Arkitekter vid tidpunkten inte aktivt prioriterade detta område. I Sacos presentation av löneskillnader mellan kvinnor och män finns inte kategorin "arkitekt" representerad. Vi i ArkitektStudenternas styrelse ställer oss kritiska till varför Sveriges Arkitekter utåt kommunicerar att de inte deltar i Sacos jämställdhetsarbete.

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Detta sammanfaller väl med formuleringen i Sveriges Arkitekters etiska program som anger att *Arkitekten ska förena sin strävan att väl genomföra sitt åtagande inom ramen för sin anställning eller sitt uppdrag med helhetssyn, hänsyn mot tredje man och respekt för människors skiftande värderingar, natur- och kulturvärden, tradition och förnyelsebehov.* Detta bör dock detaljeras, konkretiseras och kommuniceras på ett bättre sätt samt genomsyra hela Sveriges Arkitekters verksamhet. Det krävs att ett omfattande arbete genomförs på detta plan samt en enande part som aktivt kan arbeta med dessa frågor.

Bakgrund

ArkitektStudenterna har under det senaste decenniet arbetat med jämställdhets- och mångfaldsfrågor inom organisationen. Arbetet har inte haft någon övergripande struktur som gjort att arbetet i större utsträckning på ett konstruktivt och utvecklande sätt tagits vidare från styrelse till styrelse. Det är viktigt att detta arbete åläggs en person eller grupp vilka ansvarar för att arbetet förs vidare och utvecklas.

På ArkitektStudenternas årsmöte i Oslo 2012 väcktes frågan om att initiera ett politiskt program inom ArkitektStudenterna. Detta diskuterades på efterföljande möten och i slutet på 2013 skrevs en sammanfattande rapport kring arbetet om ett åsiktsprogram. Detta har under 2014 kommit att handla mer om ett värdegrundsarbete. Under 2014 har också initiativ tagits om ett jämlikhetsarbete inom organisationen och under våren 2014 skrevs ett programutkast till ett jämställdhetsutskott inom Sveriges Arkitekter. På grund av diskussioner med Sveriges Arkitekter och deltagandet på Almedalen, där ArkitektStudenterna anordnade ett seminarium på temat jämlikt stadsbyggande, har jämställdhetsperspektivet breddats till att behandla frågan ur ett intersektionellt perspektiv.

Inom ArkitektStudenterna finns idag en tydlig efterfrågan på att behandla detta område. Det har startats genusgrupper på flera av skolorna och i årets kandidat- och medlemsenkäter belystes att det idag saknas ett genus- och mångfaldsperspektiv vad gäller såväl utbildningarna som stadsbyggandet i stort.

I Arkitekten uppmärksammades i slutet på 2013 att Sveriges Arkitekter saknar den jämställdhetsplan och de strategier som lagen kräver.

Förslag till beslut

att Sveriges Arkitekter under nästkommande verksamhetsperiod utreder och tillsätter en person eller grupp som ansvarar för diskrimineringsgrundade frågor inom organisationen och arkitektkåren som helhet.

att arbetet presenteras och utvärderas på stämman 2016.